

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: tristopna petič-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osmna strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopis se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo »Slovenskega Doma« v Ljubljani, Knaflova ulica št. 5. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo na upravništvo »Slov. Doma« v Ljubljani

Volilne glasovnice in „pravični“ deželni odbor.

Ako bi kako sodišče pristransko sodilo, ako bi se krivično in pristransko odmerili davki kakemu prebivalcu, ki davčni oblasti ni všeč, ako bi vlada v kakih upravnih stvari odločila krivično v korist onega, ki je pri nji dobro napisan, bi ljudje izgubili vsako zaupanje v dotično oblast in reda in miru bi bilo konec, kajti prvi pogoj je, da obstoja država, ta, da se zaupa v nepristranost od države postavljenih oblasti.

Tudi deželni odbor je taka oblast, ki mora kot najvišja avtonomna deželna oblast biti vestna in do pičice nepristranska. Cesar sam imenuje deželnega glavarja in ta je odgovoren za vse sklepe in odločbe deželnega odbora. Pričakovati je torej kot samo po sebi umevno, da bo tudi ta najvišja oblast v deželi postopala nepristransko.

Da, v prejšnjih časih smo bili tega navajeni. Vestno in nepristransko se je delalo v blagor kranjskih prebivalcev, toda kakor hitro so dobili klerikalci deželni odbor v roke, je izginila pravičnost in nepristranost iz deželnega dvorca in zavlada so turške razmere, turška pravica, ki pozna le pristaše najbolj »poštene« stranke. Ali se da temu odpomoči?

Da, pri nekaterih stvareh se da tudi krivica deželnega odbora pobiti, treba se je pritožiti na upravno sodišče na Dunaju, ki je najvišje sodišče za upravne zadeve. Toda naši ljudje so taki, da se sicer radi tožarijo, na Dunaj pa ne gredo radi s pritožbami. Zato se sto in sto krivičnih slučajev v občinah in pri deželnem odboru prenese, ker nočemo iti na zadnjo inštanco. V prejšnjih časih so bile pritožbe proti deželnemu odboru kranjskemu zelo redke, a zdaj se vedno bolj množe in na Dunaju jih poznajo kot posebno specialiteto, kajti skoro vselej razsodijo v korist pritožniku in proti »pravičnemu« deželnemu odboru.

Deželni odbor kranjski je na ta način dobil že nešteto zaušnic za svoje »nepri-

stransko« delovanje. Ena izmed najbolj občutljivih je pa zadnja odločba glede volilnih glasovnic, ki smo o nji že v zadnji številki priobčili notico.

Lansko in predlansko leto so se vršile občinske volitve na Kranjskem po novem volilnem redu. Te volitve so bile zelo burne, ker je vsaka stranka hotela zmagati. Marsikje so se klerikalci vzdržali le z nasilstvom in goljufijo in največkrat, če jim je trda šla, je tudi deželni odbor posegel vmes in jih rešil.

Deželni odbor je vsem županstvom prepovedal pritiskati na glasovnice za občinske volitve občinski pečat. Vsled tega so postale edino veljavne le glasovnice s pečatom deželnega odbora, in vsled tega je bila tudi odprta pot vsem volilnim sleparijam na korist klerikalne stranke. Deželni odbor je dal pristašem in agitatorjem klerikalne stranke, kolikor so le hoteli glasovnic, pristaši in agitatorji naprednih strank pa jih seveda niso dobili. S pomočjo teh glasovnic, ki jih je dal deželni odbor, so klerikalci pri občinskih volitvah uganjali gorostasne sleparije in gotovo je, da bi v marsikateri občini volitve drugače izpadle, ko bi ne prišel »pravični« deželni odbor klerikalcem z glasovnicami na pomoč ter tako **podpiral volilne sleparije.**

Zdaj je pa upravno sodišče vsled pritožbe o volitvah v dobrunjski občini razsodilo, da so veljavne samo one glasovnice, ki jih da župan dostaviti volilnim upravičencem, od deželnega odbora volilcem naravnost izročene glasovnice so pa neveljavne. Ravno tako so navzlic prepovedi deželne vlade veljavne z občinskim pečatom opremljene glasovnice, ker je za veljavnost glasovnic merodajen občinski volilni red, ne pa odloki deželnega odbora.

S to razsodbo je deželni odbor strahovito obsojen, kajti zdaj je konec njegovemu postopanju z glasovnicami. Vprašamo le, koliko občin so klerikalci dobili s pomočjo deželnega odbora v roke? In če bi se to izkazalo, bi prišle čudne stvari na dan in marsikje bi zletel klerikalni župan in klerikalni občinski svet iz občine.

Ker pa klerikalci ne morejo biti nepri-

stranski in pravični, vemo, da bodo zopet kaj iznašli, da bi se dalo na drugačen način slepariti pri volitvah. Kakor hitro bi se pravično postopalo, bi bilo tudi njihove moči konec, vzdržati se morejo le s krivicami in nasilnostimi, ki kričijo do neba.

Zato svetujemo naprednim kmetovalcem, naj se ne dajo s temi krivicami ugnati, naj v vsakem slučaju poiščejo pravico, magari pri najvišjem sodišču na Dunaju. V zadnjih časih je deželni odbor doživel že toliko porazov pri upravnem sodišču na Dunaju, da bodo po celi državi kmalu vedeli, kako se pašuje pri nas in kakšna turška pravica velja za vse one, ki niso klerikalni podrepniki in hinavci. Saj nismo še tako pri koncu, ko si lahko poiščemo pravico in ko bodo ljudje videli, kako se množe krivični slučaj, kako dobiva klerikalna večina deželnega odbora zaušnico za zaušnico za svoje krivice in nasilnosti, bodo poštenjši klerikalci tudi s studom obrnili hrbet taki stranki, kar bi moral vsak poštenjak tudi storiti. Poučujte ljudi na deželi in z vzgledi boste najprej prepričali spodobno in pravično misleče!

Vojna na Balkanu.

Boj, ki se zdaj diplomatično in v časopisih bojuje za Skader, je še hujši od prejšnjega. Položaj se je vsled zavzetja Skadra po Črnogorcih zelo zapletel. Velesile vstrajajo na stališču, da morajo Črnogorci pustiti Skader avtonomni Albaniji, so pa za to, da se dajo Črni gori kompenzacije in sicer rodovitna zemljišča. Toda kako spraviti Črnogorce iz Skadra, ker ga nočejo za nobeno ceno pustiti, je veliko vprašanje. Položaj se je še bolj zamotal vsled tega, ker se je prejšnji poveljnik Skadra, Esad paša proglasil za albanskega kneza in sicer sporazumno s Črnogorci in Srbi. Izkazalo se je namreč, da je Esad paša predal Skader le na izrecno obljubo Srbov in Črnogorcev, da bodo podpirali njegove namene.

Zdaj ima torej Albanija svojega kneza in svojo avtonomijo, in je torej pravza-

prav vsa stvar rešena. Toda tukaj pridejo v poštev višji politični oziri, ki jih navadni zemljani ne razumejo. Naša država obstoji odločno na tem, da morajo Črnogorci izročiti Skader, sicer jih bo z oboroženo silo pregnala iz njega. Čakajo zdaj samo še na to, če se ji bo Italija pridružila in potem bosta obe skupaj navalili na Črnogorce. Izročil se bo kralju Nikolaju ultimatum, da mora tekom 24 ali 48 ur zapustiti Skader, sicer zasedejo čete njegovo deželo.

Zopet se bo torej pričela vojna, na kateri bo pa zdaj tudi Avstrija udeležena. Stvar sicer še ni gotova in se lahko še zgodi, da se bo ohranil mir, toda kakor rečeno, je le malo upanja. Na eni strani so Črnogorci trdovratni in nočejo za nobeno ceno pustiti Skader, na drugi strani pa Avstrija to odločno zahteva, če ne, napove vojno.

Na obeh straneh se hitro pripravljajo. Naše čete so že od novembra doli na meji v Dalmaciji in Hercegovini. Črnogorci so pa utrdili Skader ter ga založili z živežem; obenem so pa tudi utrdili goro Lovčen, ki stoji nad Kotorom. Z Lovčena se namreč obvladuje Kotor, ki bi ga Črnogorci lahko v par urah razrušili s topovi, zato se bo moralo v slučaju vojne vse civilno prebivalstvo izseliti.

Kralj Nikolaj se je baje izrazil glede Skadra tako-le: »Sem med Scilo in Karibdo, med voljo svojega naroda in voljo Evrope. Če bi hotel izročiti Skader, bi se dvignila proti temu moj narod in moja vojska, ki nočeta, da bi zasedli sovražniki grobove njih bratov.«

Črnogorci so zbrali v Baru in okolici nad 15 tisoč vojakov. Črnogorci so utrdili svoje pozicije v celi okolici mesta. Dalje se poroča, da se nastavljenje čet med Njegušem in Cetinjem nadaljuje. Izpred Skadra je odšlo 5000 črnogorskih vojakov na avstrijsko mejo, kamor prihajajo neprestano transproti municije in živil. Obmejno prebivalstvo se umika v notranjost dežele. Nad Kotorom so Črnogorci postavili 12 težkih oblegovalnih topov. Črnogorci so na Lovčenu postavili stalne baterije, zgrajene iz kamena.

Zadnje vesti. — Oficialno poročilo.

Oficialni komunike izjavlja, da bo Avstro-Ogrska na izrecno željo cesarjevo počakala še do četrtega, ko se sestane zopet veleposlaniška konferenca v Londonu, s svojo končno odločitvijo in da je dobilo civilno prebivalstvo v Kotoru ukaz, naj se tekom 36 ur izseli iz mesta, ker bi v slučaju kakšnega konflikta prebivalstvo silno trpelo, ako bi Črnogorci jeli z Lovčena obstreljevati Kotorski zaliv.

Oficijozna poročila o situaciji.

Oficijozno se poroča o mednarodnem položaju, da je ta neizpremenjen.

Ultimatuma Avstrija danes še ne bo izročila.

Dosedanja svarila se smatrajo za zadostna, da upravičijo nadaljne nagle akcije.

Srbija podpira Črno goro. — Srbsko-črnogorska pogodba. — Črna gora in Esad paša. — Ruski poslanik v Belgradu Hartwig, odlikovan.

Politični krogi poročajo, da so prihajale zadnje dni prav pogosto brzjavke s Petrograda na Cetinje in obratno; Črna gora računa na podporo Rusije. S še večjo gotovostjo pa računa na podporo Srbije. Po zatrdilih črnogorskih dobro informiranih krogov je

Črni gori zasigurana pomoč Srbije.

Ruski poslanik Hartwig je bil odlikovan za njegove zasluge in za njegovo izredno diplomatsko spretnost z redom belega orla.

Dunajski listi vehemetno napadajo »gotove diplomatične kroge«, pod čemer gotovo mislijo seveda v prvi vrsti Hartwiga, da so njih intrige z Esad pašo pripravile Avstriji nove neprijetnosti.

»Journal« poroča iz balkanskih diplomatičnih krogov, da so pogajanja med Srbijo in Črno goro glede unije Srbije s Črno goro toliko kakor zaključene.

Albanija.

Znani sotrudnik lista »Il Piccolo«, Mario Nordio, se je razgovarjal o aktualnih političnih vprašanjih z albanskim prvakom Prenk Bib Dodo pašo.

Na vprašanje, ako misli, da se bo črnogorski kralj glede Skadra vdal, je Prenk Bib Doda odgovoril: »Ne, kralj se ne bo vdal. Poznam prav dobro značaj kralja Nikole, zato vem, da se Skadru ne bo odpovedal in da bo storil vse, kar je mogoče, da ga obdrži v svojih rokah.«

O bodočnosti Albanije se je Prenk Bib Doda izrazil tako-le:

»Neodvisna Albanija, navezana zgol nase, ne bo mogla živeti. V veliki zmoti se nahajajo tisti, ki menijo, da je sposobna za samostalno avtonomno življenje. Albanija še ni zrela; brez začasne tuje okupacije ni misliti na mir v deželi, ker je čisto gotovo, da se bodo posamna plemena med sabo krala in da bodo nastali spori tudi med mohamedanci in kristjani.«

Na pripombo, če se te besede nanašajo na vprašanje o bodočem kralju, je Bib Doda paša vzkliknil:

»Ne, ne! Vprašanje o bodočem vladarju igra sedaj še podrejeno vlogo. Najprvo je namreč potreba ustvariti »narod« in šele potem se lahko misli na vladarja.« (Torej sam Albanec pravi, da Albanci še niso — narod in da Albanija še sedaj ni zrela za neodvisnost, a kljub temu se naši državniki tako zelo pehajo — za neodvisno Albanijo! Opomba uredništva.)

Anarhija v Albaniji.

Listi prinašajo podrobnosti o anarhiji v notranjosti Albanije po odhodu srbskih čet. Med muzlimani in katoliškimi prebivalci je prišlo do krvavih konfliktov in pobojev. Računati je z notranjo vojno. Listi naglašajo, da bi morala Srbija poslati svo-

je čete zopet nazaj v zapuščene albanske pokrajine.

Zmagoslavni vhod črnogorske armade v Skader.

Grmenje topov s Taraboša je naznanilo, da se je črnogorska armada odpravila na zmagonosni vhod v mesto. Bilo je to 24. p. m. Vse mestno prebivalstvo je hitelo na ulice. So to ljudje, blede, izmučeni, gladni in bolni, postave, ki so podobne sencam.

Katoliški nadškof Sereggi je ponudil po posredovanju majorja Cattapanija svojo ekvipažo generaloma Martinoviću in Vukotiću ter ukazal, naj se katoliška godba udeleži slovesnega sprejema črnogorske armade. Bilo je ob 1. popoldne, ko so se v daljavi prikazali prvi voji. V mestu je bilo vse mirno, samo semtertja so se pojavljali izstradani ljudje, ženske in otroci, ki so prosili kruha. Ni mogoče opisati bede, ki je v zadnjem času vladala med prebivalci obleganega mesta.

V zadnjih dneh pred predajo je vsak dan umrlo po deset in več oseb od gladi. Žrtve gladi so se množile od dne do dne. V krščanskih hišah so se dale te žrtve prešteti, v mohamedanskih pa to ni bilo mogoče, ker so mohamedanci pokopavali svoje mrtvece kar v svojih vrtovih pri hiši.

Bilo je 3. popoldne, ko so došli prvi črnogorski bataljoni na trg pred velikim bazarjem v Skadru.

Na čelu vojske so korakali njeguški bataljoni, zermiški polk in oddelek ženije. Za njimi sta jahala generala Martinović in Vukotić v spremstvu italijanskega majorja Cattapanija in podnačelnika generalnega štaba Martinovičeve divizije, stotnika Markovića.

Ko sta generala prijezdila na most preko Bojane, so jih vojaki pozdravili z gromovitimi živio-klici. Na ta vzklik je odgovorilo 10.000 črnogorskih junakov na drugem bregu reke.

Bil je to slovesen trenotek. Ob reki in na gričih okrog mesta so veselo vihrale v vetru črnogorske zastave, množica je mahala z robci, vojaki so prepevali vesele pesmi, vmes pa so zveneli veličastni akordi črnogorske narodne himne, ki jo je sviral vojaška godba.

V tem hipu se je približal skadrski župan v spremstvu katoliškega nadškofa Sereggija in številnih skadrskih prvakov ter ponudil generaloma kruh in sol na srebrnem krožniku v znak, da skadrsko prebivalstvo prijateljsko in gostoljubno sprejema zmagovito črnogorsko armado. Generala sta sprejela kruh in sol ter izpila kozarec poklonjenega jima vina. Katoliška godba je zaigrala črnogorsko himno. Ko je godba utihnila, so vojaki zapeli ono kitico narodne himne, v kateri pravi kralj Nikita: »Onam', onamo, da vidju Prizren...« (Tjakaj, oj tjakaj, da vidim Prizren.)

Vse prebivalstvo je navdušeno pozdravljalo črnogorsko vojsko, celo mohamedanci so mahali z robci in klicali: »živio«. Z balkonov hiš so črnogorske čete obsipali z zelenjem in cveticami. Generala Vukotić in Martinović sta bila vidno ginjena.

Sprevod se je pomikal proti novemu mestu.

Ustavil se je naenkrat. Ob cesti so stali dečki in deklice, vsi belo oblečeni, učenci srbske šole v Skadru, ter obsipali vojake z zelenjem, cvetjem in vencami. Nepopisen je bil prizor, ko so zarašeni črnogorski junaki, podobni medvedom, dvigali malčke na roke in jih poljubljali na usta, na oči in čelo. In junakom, ki so dolgih šest mesecev vihteli samo morilno orožje, so debele solze radostnice kapale preko zagorelega lica na črno brado.

Bil je to prizor, ki je vsakomur rosil oko.

Med tem je armada prispela na trg pred veliko vojašnico. Zopet je zadonela črnogorska himna. Vsa armada je prezentirala z orožjem. General Martinović se je visoko vzravnaval v svojem sedlu ter jel govoriti.

Zahvaljeval se je za veličasten sprejem, obljubljal zakonitost in pravičnost črnogorskih oblasti ter se zlasti v toplih besedah spominjal junakov, ki so padli, žrtvujoč se domovini.

General je naznanil, da so došli v Skader že veliki transporti živil in da se bo takoj razdelilo med gladno prebivalstvo 20 tisoč porcij jedil.

To naznanilo je pozdravilo prebivalstvo z nepopisno radostjo: vse je ploskalo, celo mohamedanske žene, imajoč lice skrbno zastrto z neprozorno kopreno.

Ko je general Martinović končal svoj govor, je zopet zadonela himna »Onam' onamo za brda ona,« vsa vojska pa je vzkliknila: »Živio kralj Nikola, živela Črna gora za nas in za one, ki so padli v boju!«

Zadnji so dospeli v mesto bataljoni barski, virpazarski in cetinjski. Takoj po slovesnem vходу v mesto je general Martinović imenoval za vojaškega guvernerja v Skadru generala Bečirja.

Razgled po svetu

Odpoklicani italijanski častniki.

Italijanski podaniki, častniki, ki se muče v Avstriji, so dobili ukaz, da naj se tekom 5 dni zglase pri svojih polkih. Poročila iz Zgornje Italije vedo, da je mnogo italijanskih častnikov poklicanih pod orožje.

Krakov se je povečal.

Občinski svet mesta Krakov, nekdanje prestolnice poljskih kraljev, je soglasno sklenil, priklopiti mestu še mesto Podgorca. S tem se zviša število krakovskega prebivalstva od 150.000 duš na 200.000.

Drugo češko vseučilišče.

Češki visokošolci so izdali na češke poslance odprto pismo, v katerem z obžalovanjem konstatirajo, da v delegacijah v zadnjem času ni bilo govora o zahtevi po drugem češkem vseučilišču. Češki dijaki pozivljajo poslance, da se naj zopet zavzamejo za to zadevo.

Radi Skadra odpuščen urednik.

Odgovorni urednik uradnih »Narodnih Novin« Srečko Zindl je moral resignirati na svojo službo radi znanega članka, v katerem je simpatično pozdravljal padeč Skadra.

Gibanje v Rusiji.

Vsa uredništvu ruskih listov, ki podpirajo panslavistično gibanje, dobivajo vsak dan po več sto dopisov od oseb različnih stanov, med katerimi so posebno številno zastopani ruski častniki. Ti dopisi prosijo uredništva, da naj se sedaj, ko je Skader podlegel zmagovitemu orožju Črnogorcev, ponudi Črni gori izdatna ruska pomoč. Če Rusija to stori, bo Črna gora lahko vse drugače nastopala napram svojim nasprotnikom v evropskem političnem koncertu in ji bo omogočeno Skader obdržati. Iz teh dopisov, katerih uredništva zaradi stroge cenzure ne smejo objaviti, se kaže, da je panslavistična ideja prodrla v najširše kroge ruskega prebivalstva, proti čemur ruska vlada nima sredstev.

Rusija pomnožuje armado!

Car Nikolaj je podpisal ukaz, s katerim se vsakoletni rekrutni kontingent zviša za 455.000 mož.

Špijonaža.

Policija je izvršila v hiši generala Fabrova, šefa IV. oddelka generalnega štaba, hišno preiskavo ter aretirala njegovega sina, bivšega topničarskega častnika, zaradi vohunstva v prilog Avstrije.

Zvišanje stanja nemške armade.

Budgetna komisija državnega zbora v Berlinu je sprejela z glasovi desnice, centra, nacionalnih liberalcev in napredne ljudske stranke v bramni predlogi predlagano zvišanje stanja nemške armade in sicer pri pehoti, konjenici, poljski artileriji, pionirjih, prometnih oddelkih in pri trenu. Število pehotnih bataljonov se zviša od 624 na 669 bataljonov.

Splošna stavka ali štrajk v Belgiji — končan.

Delavski kongres v Bruslju je pretečeni četrtek sprejel predlagano resolucijo stavkarskega odbora, da se zopet prične z delom. Večina delegatov je soglašala z resolucijo in sicer je glasovalo od 1200 delegatov štiri petine za to, da se zopet dela. V ponedeljek so zopet pričeli z delom, toda ne vsi in še zdaj štrajkajo nekateri. Škoda, ki so jo povzročili štrajkujoči, ker niso delali, znaša na milijone.

Revolucija na Portugalskem.

Na Portugalskem, ki je zdaj republika po pregnanju kralja Manuela, je nastala zopet revolucija. Po ulicah mečejo bombe in tudi vojaki so že streljali. Ministrski predsednik je izjavil, da je vlada na sledu zarotnikom, da ve za njihova imena in da so ji znani tudi njihovi načrti. Tej izjavi javnost ne veruje, ker se atentati nemoteno nadaljujejo. V torek sta se pred veliko vojašnico razpočili dve bombi. V Coimbri, v starem vseučiliškem mestu, so zaprli 13 delavcev, ker so ščuvali vojake na upor. Listi javljajo, da hočejo zarotniki strmolglaviti sedanjo vlado ter jo nadomestiti z novo, na katere čelu bi bil znani politik Lima. Nanovo je bilo aretiranih več častnikov. Na križarki »San Gabriel« je izbruhnil pravcati upor, dasi pravijo vladni krogi, da sta samo dva mornarja streljala v vodo. Po mestu se vrše še neprestano hišne preiskave.

Novo razstrelivo.

V nekem predavanju je prof. Arsonval v Parizu sporočil, da je sestavil novo razstrelivo in sicer tako, da je saje preprijl s plini. Kakor so dognale preizkušnje, je to razstrelivo desetkrat močnejše od dinamita.

Slovenija

s Zakaj hoče deželni odbor ugrabiti vodne sile? Deželni odbor je na predlog dr. Lampeta porabil vodne sile ob Završnici na Gorenjskem kot električno centralo, ki bi celo Gorenjsko preskrbovala z elektriko. Misel ni slaba, kajti porabiti se morajo vsi viri, ki bi mogli deželi koristiti. Toda previden podjetnik bo poprej vedno preračunal, če mu bo podjetje neslo, sicer ne bo podvzel riziko, da bi v kakšni stvari, ki nič ne nesejo, založil svoj denar. Električne naprave ob Završnici so tako podjetje, ki menda ne bo nikoli nič neslo in napredni poslanci so v deželnem zboru svarili klerikalno večino, naj ne ustvarja podjetja, o katerem je bilo že naprej pričakovati, da se ne bo obneslo. Vsa svarila so bila zaman! Celotno klerikalno deželno poslanec Mandelj je bil proti temu ter raje odložil poslanstvo, kakor da bi bil soodgovoren za tako deželno gospodarstvo. No, Lampe je šel z glavo v zid, hoče vedno vsako stvar izpeljati, če se tudi vse upira. On je vsegamogočen v deželnem dvorcu! Že se zdaj kaže, da bodo električne naprave ob Završnici, v katere je dežela milijon zabila, povzročale deželnemu gospodarstvu ogromne izgube, kajti odjemalcev ni dobiti, ki bi plačevali električni tok. Zdaj so si pa klerikalni deželni očetje izmislili nov načrt, po katerem bi se jim elektrika izplačala. Ljubljana ima svojo elektrarno, ki nosi mestni občini leto za letom lepe tisočake in razbreme-

njuje s tem ljubljanske davkoplačevalce, da jim ni treba plačevati višjih občinskih doklad. Če dobi mesto v svoje roke tudi vodne sile na Ljubljani, bo treba samo deloma proizvajati električni tok s parnimi stroji, vsled tega bo elektrika cenejša, čisti dobiček mestne elektrarne bo pa sorazmerno poskočil, kar bo zopet prišlo v prid ljubljanskim davkoplačevalcem. To pa ni po godu deželnemu odboru, zato bi rad pobasal najprej vodne sile na Ljubljani, potem pa tudi mestno elektrarno, da bi se z dobički teh naprav izkobil iz gmotnih izgub ter z dohodki, ki bi mu jih nosila električna centrala v Ljubljani, poravnal strahovite primanjkljaje, ki groze deželi pri njenih podjetjih na Gorenjskem. Ni čudno, da se Ljubljana z vsemi močmi upira tej nakani, kajti vsakdo si hoče pomagati s svojim in ni voljan trpeti za izgube nepremišljenega gospodarstva drugih. Popolnoma umevno je, da se bo Ljubljana z vsemi sredstvi borila proti deželnemu odboru, ki jo hoče oropati bogatih virov dohodka.

s Iz pisma vojaka na meji. Dalo se nam je na vpogled pismo vojaka topničarja, ki je sedaj pri Kotorju na črnogorski meji. Iz pisma priobčimo nekatere odstavke: »Včeraj, 23. aprila, zvečer, smo opazovali sto in sto kresov ob črnogorski meji, ki so jih žgali Črnogorci vsled veselja, da je Skader padel. Kakor na daleč se razteza meja nad Kotorom, tako daleč je bilo videti v majhnih razdaljah ogenj za ognjem; res prav krasen prizor! Mi razbijamo tukaj skale in čakamo težko, kedaj nas pošljejo domov. Seveda zbijamo tudi šale in danes je rekel neki prostak korporalu: »No, jutri gremo pa gotovo nad Skader in vroče bo tam, stotnik je že v roko pljunil!« Danes je bil neki Dunajčan pri zdravniški preiskavi ter nagovoril polkovnega zdravnika: »Gospod, prosim...« Reči bi mu moral »gospod Regimentsarzt«. Zdravnik se je zadržal nad njim: »Svinja, ali ne poznaš moje sarže!« Nato se odreže vojak: »Če sem svinja, ste vi živinozdravnik!« Seveda je moral revež za svoj dolgi jezik sedeti par dni na hladnem.

s Avtomobil zveze Celje-Ljubljana vozil je ta teden popoldne iz Celja skozi Ljubljano in Kranj na Brezje pri Radovljici. Vozilo se je za poskušnjo in je voz preskušal tovarnar sam s kupovalcem. — Peljalo se je kakih deset štajerskih Slovencev, katere je občinstvo z veseljem pozdravljalo. Voz je zelo ličen ter se z njim lahko pelje do 20 oseb. Ker bo vožnja stala iz Celja v Ljubljano in nazaj baje okoli 8 kron, pričakujemo, da bodo Slovenci podpirali to podjetje Štajercev-rojakov, kateremu so Nemci (bolje nemškutarji) napovedali že — bojkot!

s Kako skrbe nemški uradi za koroške Slovence. Večkrat smo že ožigosali razne nemške urade, predvsem šolske, kako pristransko delajo s Slovenci, kako jih naravnost zatirajo, ne oziraje se na sredstva, ki

jih rabijo pri teh svojih početjih. — Minuli teden bi se bil moral vršiti v Velikovcu sadjarski tečaj. Prišel je sadjarski nadzornik Mayer — seveda sam trd Nemeč — ki pa se je moral vrniti, ker ni bilo učenec, dasi se je kmečkim fantom obljubilo, da se jim povrnejo stroški. — Zakaj pa niso prišli? Zanimanje za sadjerejo je veliko, in ljudje bi se zelo zanimali za praktičen pouk, toda deželni kulturni svet bi moral biti toliko pameten, da bi poslal za to učitelja, ki zna in dobro razume jezik prebivalstva, katerega hoče poučevati. Ko so zvedeli slovenski fantje, da se bo vršil tečaj v nemškem jeziku, ker Slovenci pri kulturnem uradu niso toliko vredni, da bi se jim poslalo slovenskega predavatelja so izostali, češ, kaj hočemo hodit poslušat učitelja, ki nas hoče nekaj naučiti, govoriti pa ne zna našega jezika. — **Kulturni svet naj si zabiči, da bo imel takoj krasne uspehe, kakor hitro bo priredil po slovenskih krajih slovenska predavanja, kar je edino umestno.**

s Bolniška blagajna v Laškem trgu. Bolniško blagajno za laški okraj na Štajerskem, ki je bila doslej v nemških rokah, so Slovenci pri zadnjih volitvah iztrgali Nemcem. Vesel pojav za naše brate na Štajerskem!

s Iz ljudskošolske službe. Na štiri-razredni ljudski šoli v Knežaku se s 1. majem zopet prične celodnevni pouk in je bila namesto nadučitelja Dragotina Česnika, ki ima dopust zaradi bolezni, za suplentinjo v Knežaku imenovana gđ. Pavla Cigoj. — Nadučitelja in ravnatelja gosp. Josipa Turka v Spodnjem Logatcu bo za čas dopusta nadomeščala prov. učiteljica gđ. Helena Kraigher, začasno vodstvo šole pa prevzame učitelj gosp. Stanko Legat.

s Tržaški Slovenci. V ponedeljek je potekla reklamacijska doba za bodoče občinske volitve v Trstu. Vloženih je bilo od vseh strank precej veliko število reklamacij. Volilni imeniki so bili precej nepravilni. Veliko se bo popravilo — posebno na korist Slovencev — vendar se še niso vsi Slovenci zglasili. Vsi oni, ki si niso zasukali iz kakršnegakoli vzroka svoje volilne pravice, naj popravijo vsaj deloma to napako s tem, da se z vso vnemo zavzamejo za agitacijsko delo, ki se sedaj prične. »Slovenci! Pobrigajte se za svoje pravice!« Ne pustite si iztrgati iz rok tega, kar je vaše in pokažite Trstu, da ste merodajen faktor, ki hočete uživati svoje pravice kot gospodarji in ne samo kot hlapci.

s Pozor pred židovskimi prekupčevalci! Pred nekaj dnevi sta prinesla dva moža rake na prodaj v Ljubljano. Hitro sta prišla v roke dveh čifutov ali judov, ki sta le za silo slovensko lomila, toda kupčijo s kmetoma sta kmalu dobro napravila in opeharila uboga prodajalca. Za naše ljudi bi moralo veljati geslo, da z židovskimi agenti ne kupčujejo, ampak se držče poštenih domačih tvrdk, to velja po-

sebno našim kmetovalcem glede njih pridelkov. Ne dajte se zapeljati od židovskih agentov, kajti sicer jih privabite v deželo in škodo imate sami, pa tudi naša trgovina ne more uspevati.

s Prosta mesta v Gradežu. Deželno pomožno društvo za bolne na pljučih razpisuje za tekoče leto šest prostih mest v morskem hospicu v Gradežu. Sprejemajo se slabokrvni in slabo rejeni, za jetiko do vzletni otroci v starosti od 6 do 12 let in sicer iz Kranjske izven Ljubljane. Z zdravniškimi in ubožnimi izpričevalom opremljene prošnje je vložiti do 15. maja t. l. na predsedstvo Deželnega pomožnega društva za bolne na pljučih na Kranjskem.

s Strašna rodbinska drama. — Revident drž. žel. v Beljaku Ahačič zaklal svoja sina, ranil ženo in se ustrelil. V torek se je izvršila v Beljaku strašna rodbinska drama, ki vzbuja veliko pozornost in ki je napravila po celem mestu silno mučen vtisk. Ponoči okoli 11. so začuli prebivalci obupne klice na pomoč. Klici so prišli iz okna II. nadstropja na Šolski cesti in sicer iz stanovanja revidenta državnih železnic Ahačiča. Ko so vdrli stražniki in sosedi v stanovanje, se jim je nudil strašen prizor. V spalnici sta ležala na posteljah v mlaki krvi z razrezanimi vratovi že mrtva sinova 13letni Aleks in 9letni Maks. V sobi za služkinjo so dobili njegovo soprogo, vso krvavo in precej ranjeno na vratu. V drugi sobi pa je ležal s prestreljeno glavo v zadnjih zdihljajih Ahačič sam. Tudi on je v kratkem umrl. Trupla nesrečnikov so odpeljali v mestno mrtvašnico, soprogo pa je dr. Schmegeer, ki stane v isti hiši, obvezal in so jo odpeljali v bolnišnico. Še bolj mučen vtisk pa je napravila ta nesrečna novica po mestu, ko so se zvedele podrobnosti. Ahačič je storil to namenoma po mirnem preudarku. — Med tem ko je igrala zvečer soproga klavir, je spisal namreč Ahačič več poslovnih pisem, napravil je oporoko, zložil je vse to v neko mapo, na katero je prilepil listek s sledečim besedilom. »Umoril bom ženo, otroka in sebe, ker se bojim, da zblaznim.« Nato je šel k soprogi in izzval malenkosten prepir. Med preprirom je skočil na njo z nožem in jo večkrat sunil v vrat. Toda zadel je slabo, ker se mu je žena branila, končno se mu iztrgala iz rok, pobegnila v sobo za služkinjo, od koder je klicala skozi okno pomoč. Med tem je šel Ahačič v spalnico svojih sinov in jih napadel z nožem. Razrezal jima je skoro popolnoma vratove. Starejši sin se je branil in je kakor kažejo sledovi že ranjen skočil na okno, da bi skočil na ulico. Toda oče ga je prehitel, vrgel ga je nazaj na posteljo in končal svoje delo. Nato je šel v svojo sobo, utaknil je v usta samokres in se ustrelil. — Revident Ahačič, ki je sin pred več leti v Ljubljani umrlega odvetnika dr. Ahačiča, je bil preje častnik in prestopil v službo državne železnice. Ko se je oženil, se je večkrat sprl s svojimi so-

rodniki. — Bil pa je znan kot jako miroljuben človek, plemenitega značaja in je bil obče priljubljen mož. Kaj ga je dovedlo do tega groznega čina, je zagonetka, ki jo morda rešijo njegova poslovilna pisma, kojih vsebina še ni znana.

s **Mera potrpežljivosti** prekipi in prepir nastane, če prinese žena možu, ki se je z dela vrnil domov, na mizo slabo kavo. Da ohranite v hiši mir, napravite možu vedno dobro kavo, ki se pa da napraviti samo s Kolinsko kavno primesjo. Neizogibno potrebno je torej, da kupujete Kolinsko kavno primes, če hočete, da vaša kava ne bo nikoli slaba. Staroznana resnica je namreč, da je Kolinska kavna primes najboljši kavni pridatek, obenem pa tudi edino pristno domače blago te vrste. Pri nakupovanju pazite na znamko »Sokol«; le s to znamko je prava!

o Ljubljanska okolica o

Ij **Ciril - Metodove podružnice za Medvode in okolico** občni zbor bo v soboto, dne 3. maja ob 6. zvečer v restavracijskih prostorih gosp. Kolenca na Ladji. Če bi ob 6. uri ne bila zbrana tretjina članov in bi občni zbor ne bil sklepčen, se vrši ob 7. zvečer nov občni zbor, ki bo sklepčen ne glede na število udeležencev. Vsak navzoči član zastopa pet nenavzočih članov.

Ij **Prvi letošnji roj čebel** je dobil v soboto, dne 26. aprila gosp. Ivan Lokar, nadučitelj v Spodnji Hrušici pri Ljubljani.

o Dolenjske novice o

d **Vače**. Odkar nismo nič pisali, je našemu Majdiču zrasel velik greben. Čuden svetnik je naš Majdič. V nedeljo je v cerkvi kar žveplo in ogenj bruhal na liberalce. Rekel je, da je za klerikalne grešnike odpuščanje na tem svetu, naprednjaki so pa enkrat za vselej ferdamani. Če kak naprednjak zboli, se ne spleča, iti ga obhajati. V nobeno hišo, kjer »Slovenski Dom« čitajo, ne bo šel več obhajati, ker je to tak neodpustljiv greh. Na tem in na onem svetu ne bo temu odpuščeno po Majdičevih besedah. Že verjamemo! Majdič se nam dobrega hlina, pa bi nas najraje iz kože dejal. Naš Majdič zelo ceni zlato vinsko kapljico in je rad v rožicah. Na Vačah mu preveč na prste gledamo, zato hodi v Litijo in drugam žejo gasiti. Vse to nam počasi pride na ušesa. Če je doma krst, ga je treba z zvonom klicati domov; k bolnikom mora hoditi gospod župnik namesto Majdiča, ki ga ni nikjer dobiti. — Ljudstvo je na Majdiča silno nevoljno, ker zanemarija svojo službo in se nad vsakim vjeda, kadar ima mačka. Majdič je pa na nas hud, ker vse od njega zapišemo in svetu poročamo. Zato se jezi na »Slovenski Dom«. Le prihrani si jezo! Jeza bo Majdiču škodovala in ne nam. Mi se bomo pa še bolj oklenili »Slovenskega Doma«,

ki je naš prijatelj in vsakemu resnico pove. Vačani dobro vemo, da ima samo »Slovenski Dom« resnico za nas. Naš list ne laže, pač pa klerikalni kimavci prokleta lažejo. Majdiču je že pijača vse možgane presukala. Ker preveč ljubi pijačo in pregloboko škili v kozarec, potem ni čudno, če marinarice vse počno za njegovim hrbtom. Majdič samo nas gleda in vse dvojno vidi. O tem pa prihodnjič. — **V a č a n.**

d **Iz Št. Petra pri Novem mestu**. Zopet je nesreča hotela, da nam je mraz uničil vinograde. Od sobote na nedeljo je zapadel precej visok sneg, skoro kakih 5 cm, po hribih pa ga je bilo še več. Po dolinah je čez nedeljo skopnel, a po hribih ga je kolikor toliko ostalo. Ponoči se je zjasnilo, nastal je precej občuten mraz, ki je zadal morda smrten udarec letošnjemu vinskemu pridelku. Zopet je napravil mraz velikansko škodo, prav kakor preteklo leto. Ljudje so povsem obupali in sklenili, da opuste vinograde, ker jih je mnogo pri nas, ki se žive samo od vinograda. Kaj naj počno ti reveži sedaj? Že vdrugo nič! Čujem, da je država in dežela dala tukajšnji občini letos precejšnjo podporo. Ali naši občinski možje ne vedo, kam bi spravili oni denar. Zadnji čas jim je prišlo na misel, da so pričeli popravljati kozje steze in ona pota, ki so seveda le njim v prid. Ali ne vidijo siromakov, ki stradajo po hribih in gorica? Mnogo je takih, povem vam, da le trikrat v letu kruh peko, torej ga otroci komaj poznajo. Kje pa je letos večja revščina kakor pri nas, prihodnje leto pa se nam obeta še večja. Ali bi ne bilo pametno, da se poprava potov v takih letinah še odloži in se ta podpora razdeli revnemu ljudstvu v denarju ali v blagu, v živežu? Zato se obračamo do c. kr. okrajnega glavarstva v Novem mestu, da primerno ukrene in razdeli podpore ljudstvu. — Občinskim možakarjem pa samo majhen klic: Sedaj, ob teh slabih letinah nas ne vidite, kako stradamo in siromaščino tlačimo, a pride čas obračuna, volitve so pred durmi. Takrat nam boste obetali zopet zlate gradove, a ne bo nič pomagalo. Takrat bomo pa mi vam obračali hrbte, kakor nam jih vi sedaj. Za danes dovolj, prihodnjič pa o našem občinskem gospodarstvu kaj več!

d **V znamenju noža**. Od 19. na 20. t. m. ponoči so šli fantje iz vasi Jevše in Črešnjice pri Št. Petru proti Mačkovcu. Prišlo pa je med njimi do prepira in slednjič do pretepa. Jože Kraševac iz Črešnjic potegne iz žepa nož in ga zasadi Vidu Gorencu v vrat tako močno, da mu je prerazal dve žili. Takoj z bojišča so ga morali odpeljati v bolnico usmiljenih bratov v Kandijo.

d **Iz novomeškega okraja**. (V a ž n o s t s a d j e r e j e.) Lepi so bili pomladanski dnevi. Rastlinstvo je bujno rastlo in hitelo v cvetje. Vse je kazalo, da utegne biti prav dobra letina. Vsaj vinogradniki so bili teh misli, če tudi drugi ne. S kakšnim

veseljem so delali po vinogradih. In tudi ne zastoj. Trta je razpustila očesca in pokazali so se listi in grozdiki, kaj lepo je bilo videti, kako so vidno rastli novi poganjki. Vsi so mislili, da popravi letošnje leto vsaj nekoliko lansko škodo, prizadeto po mrazu in toči na trti. A močno smo se zmotili! Skoro ob obletnici je zadela naše vinograde ista usoda. Mraz je uničil zopet vse in poleg tega še zadnje sadje, kakor češnje, češplje, hruške. Morda letos niti toliko ne bodo pridelali kakor lani, da bi imeli namreč za dom in delavce. Kaj početi sedaj! Odprla se bodo vrata ravno vsled teh slabih letin najhujšemu sovražniku človeštva — žganju. V tem je veliko zakrivilo ljudstvo samo in pa merodajni krogi, ki veliko premalo skrbe, da bi se ljudstvo bolj s pridom oprijelo sadjereje. Koliko prostora leži marsikje praznega, plačevati se mora od njega davek in ne koristi prav nič, dasi bi prinašal lahko letno mnogo dobička. V letinah, kakoršne so se začele vrstiti, bi vsaj sadje v toliko odpomoglo, da ne bi trebalo ljudstvu trpeti pomanjkanja. Lahko bi mu namestovalo vinski skupiček, a zraven tega bi napravil kmetovalec zase, za svojo družino in za delavce dobro in zdravo pijačo. Kdo pa bi bil v prvi vrsti poklican poučevati sadjereje? Menda šola. Šola bi v tem lahko marsikaj vplivala. A le pogledjmo v novomeški okraj! Na prste lahko seštejemo šole, ki imajo prirejene šolske vrtove v svrhu poučevanja sadjereje. Mnogo je šol, ki šolskega vrta niti nimajo. Vendar moramo pristaviti, da temu nedostatku ni krivo učiteljstvo, marveč oblasti, ki polagajo vse premalo važnosti na to panogo kmetijstva. Upati je, da se jim vendar enkrat odpro oči, da bodo z vso vne- mo delali na to, da bi se prirejela po deželi, zlasti še po novomeški okolici, sadjarska predavanja in sadjarski tečaji. Res da imamo vsako leto na Grmu enaka tečaja, a le-sem se sprejema le gotovo število mladeničev. Porabile naj bi se v tem oziru nedelje in prazniki v jeseni in zgodaj spomladi. Le kadar bo ljudstvo slišalo priporočati strokovnjake sadjereje, ko se mu bo pojasnilo, koliko dobička mu donaja lahko sadje, če bodo prav ravnali z njim, le takrat se bo poprijelo z vne- mo te panoge kmetijstva, ki mu bo v veliko od pomoč.

d **Iz Št. Vida pri Zatični**. Ko beremo dopise iz vseh krajev naše Dolenjske, smo sklenili, da tudi za nas ne bo prenapčno, če malo potožimo svoje križe in težave v »Slov. Domu«. Imamo si potožiti, kako so nam naši klerikalni ljudski prijatelji premestili sejmišče ven iz vasi brez vsakega odborovega dovoljenja in kako nas ti prijatelji slepomišijo za napravo sicer res potrebnega vodovoda. Za danes hočemo bralce »Slov. Doma« sploh, posebno pa naše domačine na to opozoriti, da začnemo v prihodnje tudi mi o naših javnih gospodarskih zadevah javno govoriti.

d **Popotnik po temeniški dolini**. Pridem doli do Št. Lovrenca in vidim tam

blizo farovža novo poslopje kakor palača. Vprašam tam nekega domačina: Slišite oče, kaj pa je to ali je tovarna, ali kasarna za škofove žrebčarje? Mož modro odgovori: Ni eno, ne drugo, ampak to je našega častitega Kristusovega namestnika — svinjak. Bežite no, ga posvarim, misleč, da me mož hoče malo potegniti. Taka palača, pa da bi bila svinjak od »gospoda«, katerim je Kristus naročil, da naj ne imajo ne mošnje, ne torbe, še niti dveh sukenj ne, kaj šele da bi imeli take svinjake kakor palače. In veste, mi odgovori možakar, od tega kar je Kristus to učil, je že dolgo in to velja dandanes samo še za nas berače. To poslopje je res farovško, nespametni kimovci so ga zgradili s svojimi žulji, da bodo »gospod« redili prašiče, zraven svojo mošnjo zredili, kmeta pa spravili na boben. Sicer pa če ne verujete, pojdiva pogledat. Res greva tja. Svinjska palača je bila zaprta, pa slišalo se je kručenje iz nje. Tukaj notri je za najmanj 300 prašičev prostora, pravim jaz. Prav imate, mi pritrdi možakar, ampak notri sta samo dva merjasca. Kako je to, ga vprašam? Ja veste, to je čudna stvar, ki se ne da tako kar spotoma razložiti. Če ste kaj žejni, pojdiva tja-le v ono gostilno pri kolodvoru, pa vam celo to historjo o tej svinjski palači in našem župniku Tonetu povem. Dobro! Šla sva tja in kaj vse sva se pomenila, o tem povem kaj prihodnjic.

d Iz Bršljina. Naš oče župan so od sile moder mož. Na paragrafa se spoznajo, kakor krava na klavir. So dobili od sodišča naročilo, naj kot »prezident« posredovalnega urada skušajo dva pravdarja poravnati, da ne bosta sebi v škodo delala nadelgo pri sodišču. Očka Turk so si to novo čast vzeli silno k srcu in v možgane in so razpisali obravnavo. Da bodo vsi drugi župani vedeli, kako imajo izpolnjevati svoje nove dolžnosti v posredovanju pravdarjev, so tistega, ki je obdolžen, da je svojega soseda razžalil, obsodili na 3 dni zopora. Saj pravimo, kdor zna, pa zna. Pa so potem še na sodno oblast poslali svojo salomonsko razsodbo z vprašanji: Ali so tega »hudodelca« premalo ali prehudo obsodili? Ali mu je treba naložiti še kakšno drugo pokoro po kakšnem drugem bršljinskem paragrafu? Ali bo nemara ta sodba ovržena in bo ta obsojeni »hudodelca« navsezadnje še oproščen pri višji instanci, kakor je ta salomonski »prezident« posredovalnega urada v Bršljinu? Škoda, da so očka župan še eno glavno vprašanje izpustili, namreč: Ali bi ne kazalo tako brihtnega župana poslati v šolo med Albance. Za našo občino so naš oče župan Turk že preveč turški postali.

d Popotnik po Vavtovški in Prečinski Straži. Kakor sem že zadnjič v naglici povedal, mi je bilo strašno hudo, da nisem smel obiskati svojega ljubega prijatelja Ivana Rakošeta, ki mi je tako k srcu pri-

rasel, da nisem vedel kaj bi same žalosti počel, ko je šel kar brez mene v Rim. Kako lahko bi ga jaz tam pri sv. očetu priporočil. (Ker me v Vatikanu dobro poznajo, bi že dobil pristop, tudi če so bili sv. oče bolni.) Povedal bi tam, da kakor se Ivan kot pristaš edino — zveličavne S. L. S. trdno drži na katoliški podlagi, tako tudi njegovo olje za »Sveto vojsko« izvira iz čiste katoliške podlage tik zelene Krke in kakor vse sovraži, kar le količkaj po liberalizmu diši, tako se tudi trdovratno brani kakemu liberalcu ponujati svoj katoliški šnops. Nekoč sem ga jaz peljal onostran mostu v vavtovško »kavarno«. Glej Ivan, sem mu rekel, očka Štrumbelj veliko rabijo šnopsa in niti ne vprašajo, od kod isti izvira. Zdaj ga imajo tam nekje od madžarskih judov. (Ivan se je pri tej besedi pobožno prekrizal.) Ali ni škandal za dobrega patrijota, da podpira druge judovske tvrdke, namesto domače, ki stoje na katoliški podlagi. Veš kaj, je dejal Ivan, kakor bi rad kaj zaslužil, ampak tega pa nikar ne zahtevaj od mene, da bi jaz kot odločen katoliški mož in kakor mi je Štembur zadnjič zaupno povedal, tudi kot bodoči katoliški »deževni« poslanec svoje katoliško blago ponujal liberalcu v razprodajo. Ampak ljubi moj Ivan, sem ga zavrnil, bodi no pameten. Denar je denar, od liberalca ravno tak, kakor od klerikalca. In še to dobro pomisli: čim več razpečaš svojega katoliškega šnopsa med liberalce, tem preje jih bo vrag vzel. Ne, da bi bil ravno tvoj katoliški šnops tako hud, ampak ker šnops bodisi od juda, bodisi od katoličana sploh škoduje človeku. Zato ga raje manj razdaj med svoje pristaše, pa več med liberalce, v par letih ti vsi poginejo kot ščurki. Sicer pa oče Štrumbelj tudi niso več tako hud liberalci kot so bili svoj čas... Vidiš, mi Ivan poseže v besedo, vidiš, to bi pa znalo kaj biti iz kupčije. Na ta način pa ja. To bom pa poskusil... Kako se je ta kupčija sklenila in nadaljevala, o tem bom že še kaj drugič povedal. Ker se to pot z Ivanom nisva mogla nič pogovoriti, kako in kaj je bilo v Rimu, sem jo odmahal proti Dol. Straži. Ko grem mimo kolodvora, me pokliče vavtovški g. nadučitelj, s katerim sva ti tudi hudo prijatelj. O servus France, ga že od daleč pozdravim, kako pa je še kaj, kaj pa čakaš tukaj, se pelješ morda v Ljubljano? — Ej veš, mi ne nese, da bi se pri tej draginji v Ljubljano vozaril. — Kako je to, da ti ne nese? Kaj tudi ti nisi dobil draginjske doklade? — Psst, nikar tako ne vpjij! Veš, čakam na g. poslanca Jarca, ki je danes nekaj kolovratil po Uršnih Selih in Toplicah. Veš, je treba že zdaj malo začeti za prihodnje deželnozborske volitve. Bog, ki nas nikoli ne zapusti, nam je za naše namene ravno prav poslal svojo jezo v podobni slane in mrazu. — Slišiš France, mu prestrižem besedo, tega pa nikar ne govori vsaj tukaj ne, vsaj vidiš, kako že od vseh

strani zijajo na naju. — Imaš prav! Kaj pa ti romaš tod okrog? — Ej, grem malo v Dol. Stražo pogledat, če je res tako hudo pozeblo, kakor vpijejo. Pa tudi cerkev in pokopališče bi rad pogledal, če še tam stoji, in če jih ni morda naš Tone že zamenjal, kakor pravijo, da je že monštranco, kelihe in mašne prte. — Kaj ne poveš? Da je Tone take svete stvari zamenjal? — Tako pravijo, jaz ne vem, zato grem pa malo pogledat kako in kaj je s to stvarjo. — (G. nadučitelj France Štular se sklani k meni ter mi natihoma zašepče v uho.) Hudič, kaj si tudi ti že na naši podlagi? — In vruga, ljubi moj France, kaj si ti edini človek v tem vavtovško-straškem Jeruzalemu, ki še tega ne ve. Kaj misliš, da bi se jaz toliko brigal za cerkvene reči, če bi ne bil na katoliški podlagi? — No ja, saj nisem nič hudega mislil. Ampak vsaj veš, kako je pri nas. Čim bolj kdo stoji na katoliški podlagi, tem manj se briga za take stvari, pri nas mora biti v teh resnih časih glavna parola: politika in vojska proti tem prokletim liberalcem. Zato ti prav toplo na srce polagam, če hočeš biti res ves naš, če se hočeš malo zrediti — le poglej mene kakšen trebušček že imam od same katoliške podlage — tedaj ne sitnari preveč, kakšni so naši »gospodje« in sploh se ne brigaj kaj delajo. Oni že vedo, kako in kaj da je prav. Med nama rečeno, mi jim to še pustimo, dokler ne zberemo vse svoje vojske pod našo bandero. Ko se počutimo dovolj močne, jim porečemo: doslej smo mi plesali, kakor ste vi žvižgali, zdaj boste vi plesali, kakor bomo mi vam žvižgali. Če vam to ni prav, vam lahko zapojemo tisto staro pesem: Adijo pa zdrava ostani! — Jaz sem svojega prijatelja kar gledal, ko je tako govoril, skoro gotovo je kak straški duh govoril iz njega, zakaj niti Rakošetovo olje za »Sveto vojsko« bi mu ne bilo moglo naliti take odkritosrčne modrosti v glavo. Škoda, da se je v tem trenutku približal od druge strani velemožni poslanec Jarca in še večja škoda je, da moram nadaljevanje svojega popotovanja po vavtovški in prečinski Straži zopet na prihodnjo številko »Slov. Doma« odložiti.

Ostali slovenski kraji

o Društvo kmetijskih učiteljev iz južnih avstrijskih kronovin ima svoj ustanovni občni zbor na binkoštno nedeljo, dne 11. maja v Gorici v hotelu pri »Zlatem jellenu« ob pol 11. dopoldne. Po skupnem obedu je ogled kmetijske šole v Gorici.

o Iz grada Miramar ob morju se je odpeljal z veliko slavnostjo dne 22. aprila t. l. prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand, ki je bil — mimogrede povedano — rojen l. 1863., torej je ravno 50 let star, na Češko! Mladi princi so se pa odpeljali na Dunaj. Za časa njegovega bivanja v Miramaru je rad zahajal inkognito

v bližnje vasi ter se časih pogovarjal s priprostimi kmeti. Tako se pripoveduje, da je šel nekega dne s Proseka peš v Miramar z visoko svojo soprogo in mladimi princji. Ko je zagledal sin nadvojvode nekega malega otroka na potu, se mu je približal in začel ž njim govoriti. Nato steče mladi princ k očetu — nadvojvodi in ga prosi, naj mu da kak denar, da ga podari ubogemu dečku. Prestolonaslednik je sam nagovoril malega dečka ter ga vprašal po imenu, bivališču itd., ter mu nato podaril nekaj novcev. — Kamorkoli je visoki gost prišel, povsod so znali ljudje povedati, kako zgovoren in prijazen je. — Kolikokrat pa naletimo v življenju na kako prav neznanatno osebo v kaki službici, ki nas za prazen nič prav robato nahruli in ne ve, kako bi se bolj postavljala, da bi bolj imponirala. Kak kontrakt je vendar to!

o **V nedeljo, dne 4. maja t. l.** prirede zavedni fantje iz Gabrovca, kakor je bilo v vrlem »Slovenskem Domu« že povedano, javni ples. Ta tradicionalni ples na prvo majevno nedeljo se vsako leto imenitno obnese. Nikoli ni slišati o kakih preprih in pretepih in to je umljivo, kajti mala, a čedna vasica Gabrovec pri Proseku je skozinsko narodno - napredna. Tu se vidi, kako roma »Slovenski Dom« ob sobotah in nedeljah iz roke v roko in kjer se marljivo čitajo napredni listi, tam navadno ni pretepev, ni sirovega razsajanja, seveda izjeme so povsod. — Zavedni Gabrovčani, ki so se pri zadnjih občinskih volitvah v sramoto nekaterim nezavednim starim Križanom, ki so volili po komandi iz farovža — nekaterim pravimo, kajti **vrli Križani so po veliki večini antiklerikalni** —, tako junaško držali, kakor kaki Črnogorci, ter temeljito pomedli s klerikalci, res zaslužijo, da se jih v nedeljo v prav mnogobrojnem številu obišče. Zatorej Prosečani, Kontoveljci, Križani z godbo, Nabrežinci itd., v nedeljo vsi v Gabrovec. — Svoji k svojim!

o **Iz Trsta se nam zopet piše:** Tržaški dnevnik z dne 26. aprila t. l. zopet pridiguje svojim čitateljem, kje so se rimski romarji vse ustavili, kje so njihovi voditelji maševali, kako so se udobno vozili in kar je še takih čenčarij. — O sancta simplicitas! (O sveta priprostost!) S tem si bode slovenski kmet in okoličanski vinorejec ter gostilničar res mnogo opomogel. Človeku se zdi, ko to čita v tržaškem dnevniku, da ima v rokah »Bogoljub«, »Domoljub« ali »Novi Čas« in kar je še takih kapacitet.

Prosveta.

Doktorju sv. pisma pri »Domoljubu« odgovarja doktor sv. pisma pri »Slov. Domu«.
(Konec.)

V svojem prvem pismu sem med drugim tudi omenil Jezusovo zapoved svojim

učencem, da morajo biti namreč **popolni, kakor je popoln oče v nebesih.** To Jezusovo zapoved je torej duhovni brat v Prečini v neki svojih pridig razlagal tako-le: Kdo je popoln? Nihče, kar je ljudi na zemlji, prav nihče ni tako popoln, tudi mi duhovniki nismo, ker ne moremo biti . . . Vidiš to je bila enkrat moška, odkrita beseda. Ampak na drugi strani kaj je tvoj duhovni brat kaj drugega sam v cerkvi vpričo toliko ljudi potrdil, kakor to, kar jaz trdim že dolgo in za kar se je pravzaprav med nama vnela ta peresna vojna? Župnik Šmidovnik je torej sam potrdil, kar jaz trdim, da ste vi lahko duhovniki rimsko katoliške cerkve, nikakor pa ne morete biti nasledniki apostolov, še manj pa namestniki Jezusa Nazarečana, a najmanj pa božji namestniki. In zakaj ne? Vzemimo v roke evangelij. Jezusovo zapoved o popolnosti najdeva pri sv. Matevžu v 5. poglavju od 43.—48. vrste oziroma še nekaj vrst nazaj. V tem poglavju Jezus razlaga svojim učencem razliko med židovsko postavo in njegovim naukom. V 43. vrsti Jezus uči tako - le: Slišali ste, da je rečeno: Ljubi svojega bližnjega in sovraži svojega sovražnika. A jaz pravim: **Ljubite tudi svoje sovražnike in molite za tiste, ki vas preganjajo,** da boste sinovi Očeta svojega, ki je v nebesih, kajti on veleval solncu svojemu, da vzhaja nad hudobnimi in dobrimi in daje dež pravičnim in nepravičnim . . . In na ta svoj vzvišeni nauk namlanja Jezus svojo zapoved glede popolnosti, ko poprej svoje učenje še posebno opozori, rekoč: **»Kajti, če ljubite samo tiste, ki ljubijo tudi vas, kakšno plačilo vam bode? Ne delajo tega tudi cestinarji? In če pozdravljate samo brate svoje, kaj delate posebnega? Ne delajo li tudi pogani tako . . .«** Ko je Jezus svoje učence na ta način in vsakemu prirostenemu človeku devolj razumljivo opozoril, jim izrecno zapoved: **Vi torej bodite popolni, kakor je popoln Oče vaš v nebesih!**

To je Jezus zapovedal svojim učencem. Toda približno 1880 let pozneje pa eden tistih, ki trdijo, da so Jezusovi namestniki, ta nauk javno zavrže, rekoč, da je kaj takega nemogoče. Iz čisto naravnega, človeškega stališča ima župnik Šmidovnik tudi popolnoma prav, posebno če se hoče ta Jezusova zapoved čisto dobesedno, brez zveze s prejšnjim besedilom, razlagati, kar pa ni potreba. Človek ne more biti popolen, kakor je bog, sicer bi ne bil človek, ampak bog, ali saj bogu enak. Toda, če izmed ostalih Jezusovih nauk, ki jih je pri tej priliki naročal svojim učencem, vzamemo samo slednjega, ki sem ga zgoraj za vzgled navedel, vemo, da se ta Jezusova končna zapoved o popolnosti nanaša le na njegove, ob tej priliki izrečene druge nauke. Torej v tem slučaju, da ljubimo ne samo svojega prijatelja, ampak tudi svojega sovražnika. Če ljubimo samo tiste, ki tudi nas ljubijo, s tem ne storimo prav nič posebno krščan-

skega, kajti tako delajo tudi pogani. Ampak nekaj krščansko vzvišenega je le-to, da ljubimo tudi tiste, ki nas sovražijo, da molimo zanje, ki nas preganjajo. To je krščanska popolnost, in kdor tako dela in živi, ta je popolen, kakor je Oče v nebesih. Ali je to mogoče storiti? Da! Teško je sicer, ampak tisoče vzgledov imamo, da so velike plemenite duše res tako delale. Pa, dragi moj doktor sv. pisma pri »Domoljubu«! Tako niso delali pravi kristjani po zapovedi Jezusa Nazarečana, tako so že zdavno pred njim učili in storili tudi — pogani. Seveda so to redke izjeme, ampak te izjeme — recimo le v krščanstvu — dokazujejo, da je Jezusova zapoved popolnosti človeški mogoča. Ali v nasprotju — recimo zopet s tem krščanskim naukom — pa duhovnik rimsko - katoliške cerkve javno trdi, da je ta nauk nemogoč, da kakor ni nihče, tako tudi duhovniki niso popolni. S tem je sveti mož priznal resnico. Priznal je, da je današnje duhovništvo zapustilo pot evangeljskih resnic in da je zašlo na prav tista pota, po katerih hodi večina človeštva — pravični in nepravični, hudobni in dobri, da terej duhovnik med njimi ne dela prav nobene razlike, razen, da je oblečen v duhovniško obleko. Priznal je, da se duhovniki za Jezusove zapovedi v svojem življenju ravno tako malo zmenijo, kakor pogani in brezverci. Priznal je, da tudi duhovniki svoje nasprotnike ravno tako sovražite (oziroma še hujše), kakor to delajo tudi divjaki, dočim se med pogani in brezverci še danes dobe ljudje, ki ta Kristusov nauk izpolnujejo. In ker je to priznal, je tudi sam potrdil, da ste današnji duhovniki vse drugo, le ne Jezusovi namestniki, ali pa apostolovi nasledniki. Z jezikom ste, kar hočete biti, v svojem življenju ste samo to, kar ste, navadni grešni ljudje, kakor smo mi drugi, če ne še slabši.

Gospodarstvo.

Ravnanje z vinogradi, ki so po mrazu poškodovani.

Škoda vsled mraza se zdaj še ne da ceniti, toda v prvi vrsti je potrebno, da vinogradniki ne izgube poguma in da ne zanemarijo vinogradov kljub temu, da bo letošnji vinski pridelek bržkone majhen.

Nasprotno! Ravno sedaj je nujno potrebno, da se oškodovane trte posebno dobro negujejo, da si od škode zopet odpomorejo, ter da bodo kmalu zopet rodovitne.

Dobro oskrbovanje vinogradov je sedaj tudi tem bolj potrebno, ker se tu gre za obdržanje vrednosti, ki je v njih založena.

K temu se še pripomni, da je še vendar mogoče, da bodo stranska očesa rodnega lesa, ki sedaj na novo poganjajo, še

rodovitna, kakor se je že večkrat zgodilo po mrazu v vinogradih.

V naslednjem podamo nekaj kratkih navodil, kako naj se ravna s trtami, ki so poškodovane po mrazu, da se izognemo popolni izgubi pridelka, ter da dobimo dobr rodni les za prihodnje leto.

1. V prvem času je pustiti rasti vse mladike, ki pridejo iz reznikov, čepov in iz starega lesa; šele ko so te nove mladike zrasle za ped dolge (20 cm), naj se pre-gosto stoječe zredčijo; pri tem naj se gleda že na rezitev v prihodnjem letu.

Le rodovitne mladike in take, ki so za daljno oblikovanje trsa in za prihodnjo rezitev potrebne, se pustijo rasti, vse druge je iztrebiti.

To delo je posebno važno, ker se z njim more doseči ravnotežje med močjo trsa in njegovo produkcijo.

2. Vežanje locnjev ali šperonov se naj za sedaj opusti (kjer se ni že zgodilo pred mrazom); šele če bi se za nekaj časa pokazalo, da niso vse na locnu se nahajajoče mladike in očesa pomrznila, naj se locnji na običajen način privežejo.

Locnji, na katerih so pomrznila vse mladike in vsa očesa, sicer ne dajo grozdja, vendar se ne priporoča, jih takoj odrezati, ker bi trs v sedanjem stanju izgubil preveč mezge, kar bi ga še bolj slabilo.

Taki locni se naj torej odrežejo šele pozneje, ko so trte zopet odgnale in kažejo navadno rast.

3. Posebno pozornost je obračati na pravočasno škropljenje proti peronospori in žvepljanje proti oidiju, da se morejo saj nove mladike primerno razvijati.

Prvo škropljenje proti peronospori naj se vrši, ko so mladike 10 cm dolge; to delo, kakor tudi žvepljanje proti oidiju je kolikor mogoče še skrbneje opravljati, kakor v navadnih letih.

4. Ravnotako je rahljanje zemlje in pokončevanje plevela (okapanje) opravljati s posebno točnostjo; tudi vežanje in okrajšanje mladik se ne sme zanemarjati, ker je točno opravljanje teh del velikega vpliva za zorenje lesa, ki je pa zopet pogoj za prihodnjo rodovitnost trte.

5. Ker mraz trte več ali manj slabi, naj bi se pomrznjene trte zopet primerno zagnojile, da si prej odpomorejo.

Zato se priporoča, ker smo že v poznih pomladi, v prvi vrsti poraba hitro delujočih umetnih gnojil (n. pr. čilski soliter 100—150 kg, superfosfat 200—300 kg, 40% na kalijeva sol 50—100 kg za 1 oral).

Gnojenje je posebno za take vinograde zelo važno, ki letos niso gnojeni, ali ki se nahajajo sploh v slabem stanju. Umetni gnoj naj se ob drugi kopi raztrese ter plitvo podkoplje.

Vinogradi, s katerimi se bo ravnalo na gori navedeni način, morejo dati še letos nekoliko bratve, vendar pa se bo s popisanim negovanjem dosegla normalna rast trte in dozorev rodnega lesa, da bo

saj upati na boljšo bratvo za prihodnje leto.

LISTEK.

Strašna jed.

(Konec.)

Skušala sva zato znižati ceno na pol steklenice, ker bova samo gledala, toda Kovač se ni dal omajati, ampak ostal je pri svoji zahtevi.

Če si ogledata ali tudi poskusita, je zame vseeno, škatlje potem nimam več nobene, je rekel in žalostno se mu je zategnil tolsti obraz.

Naposled sva se vdala in obljubila steklenico, kajti radovednost je bila vendar zelo velika.

Nekako svečano je korakal v spodnje prostore in izginil v temi. Srce je nama burno tolklo, skoro sva trepetala pred strašno jedjo. Po precej dolgem času je prišel zopet na krov in prinesel konzervno škatljo v roki. Molče je šel v kuhinjo, kamor sva ga spremila, in vtaknil škatljo v ponev z vročo vodo. Dočim vsa nekako s strahom gledala, kako se je škatlja grela, je Marko pogrnil v kajiti mizo in potem vzel škatljo iz ponve. Šli smo k mizi in Marko je odprl z nožem pločevinasto škatljo. Bil je grozničav trenotek, skoro sva se pokesala tega početja. Že je pa nama udaril v nos nadvse prijeten duh pečenke in škatlja se je odprla pred najinimi očmi.

Pogled v odprto škatljo ni bil prav nič strašen. Prav čedna mesna jed negotovega značaja se je pokazala, precejšnje število prerezanih koščkov je bilo tesno stisnjenih. Markove oči so kakor zamaknjeno zasvetile in midva sva zdaj lahko z njim čutila, kajti jed je izgledala prav tako nedolžno kakor zelo okusno.

Zataknil je vilice in prinesel rjav košček pečenke ali kaj takega. Razrezal ga je in pokusil; obraz mu je sijal v največji blaženosti.

»No, prosim — zelo dobro je,« je prostodušno rekel in porinil škatljo k nama. Zopet se je nama zastudilo, toda obenem je prišel apetit in radovednost.

»Če bi se to moglo oživet, gotovo ne bi pokusil,« je dejal Marko, »toda to se ne more storiti.«

Saj je imel tudi prav in midva sva bila nedolžna na krvi nesrečnega divjaka; in komu naj bi škodovalo, če bi malo pokusila? Ako torej Marko sam vse poje ali če se tudi midva malo pogostiva, je končno za moralne pojme sveta vseeno. Samo malo pokusiti — saj je vendar prezanimivo. In gotovo je to edina prilika v življenju!

Moj tovariš se je pokazal bolj drznega; naglo je nataknil košček mesa in si ga dejal na krožnik. Strahopetno bi bilo, če bi zaostal, zato sem tudi jaz tako storil. Zre-

zal je košček — potem se je pa le obotavljal. Malo pregrozna je bila ta stvar vendarle.

Zdaj je pa mene zgrabila častihlepnost, da pokažem večjo korajžo; zaprl sem oči in porinil košček v usta. No in tovariš je ravno tako storil.

Z nekakim groznim občudovanjem sva se spogledala. In oči so obema rekli: izvrstno diši.

»No?« je zmagoslavno vprašal Marko. Samo molče sva mu pritrdila in segla po nadaljnih koščkih; dišalo je čimdalje bolj.

»Čudno,« je rekel tovariš in prav nerad, to se mu je videlo, je hotel nekaj reči. Toda pokazati je hotel korajžo. »Čudno, da je takle divjak znotraj tako nežen in mehak.«

»Divjak?« je resno odgovoril Marko, »no, to ni divjak. To meso je od deklice.«

»Oh?« sva zaklicala nekoliko prestrašena.

»Da, da,« je pritrdil Marko s strahovito mirnostjo, »in sicer od bele deklice. Bila je hči angleškega kapitana.«

Strahu in groze so nama vilice padle iz rok.

»Oh, kako ljubka je bila ta dušica,« je sanjavo nadaljeval Marko. »Divjaki so zajeli neko angleško ladjo in med drugimi vjetniki tudi kapitanovo hčerko. »Jaz sem se zaljubil v njo in tudi ona me je rada imela. Več tednov so jo divjaki krmili, da bi bila bolj mastna. Z nebeško vdanostjo je prenašala svojo usodo. Povem vama, krasno lep obrazek kakor mleko in kri. In vrat ter ramena tako rožnato nežna. Oh, srce se mi je obrnilo v telesu.«

Meni in tovarišu pa tudi. Ta je nagloma skočil izza mize, se malo zagugal sempatja in se plašno oziral okoli. Naposled je našel majhen škafo, se nagnil nanj in bruhnla je morska bolezen iz njega z vso grozo.

Jaz se nisem dolgo obotavljal, naglo sem sledil njegovemu vzgledu; nagnil sem se tudi jaz v škafo in bratovsko naslonjena drug na drugega sva skupno trpela.

Marko se je delal kakor bi nič ne videl, najbrž da bi naju ne bilo sram, ter s polnimi usti žvečil strašno jed naprej; pri tem je pa v srce pretresujoče vzdihoval pri spominu na kapitanovo hčerko.

Ko sva opravila do konca, je bilo nama lažje; skušala sva se obnašati kakor da bi se nič ne zgodilo. Tiho sva se splazila nazaj k mizi ter občudovaje gledala, kako je še naprej jedel z največjim tekom.

Naenkrat sem pa opazil v škatlji med še ostalimi koščki, ki jih je bilo pa prav malo, čuden predmet, ki me je zelo zanimal. Izgledal je kakor koščeni okrogli členki, ki so se drug drugega držali ter bili na enem koncu večji in potem čimdalje manjši, tako, kakor skrivljen repek. — Hlastno sem to pograbil in dal na krožnik. Vraga, če to ni bil prašičji repek, potem še nisem nobenega videl — —! Spogledala sva se

s prijateljem in se takoj razumela. Kakor bi trenil, sva skočila pokonci in v trenutku napadla Markota vsak od ene strani ter mahala s pestmi po njem. Ravno tako hitro se je Marko naju otresel ter začel mlatiti po naju, da sva morala takoj odnehati. Bil je strahovito močan, najbrž od dobre hrane.

Ko je naju tako zmečkal, da je vedel, da se bova zopet pobotala z njim, je nama za slovo podaril konzervno škatljo, iz katere smo jedli meso. »Zdaj sva tudi opazila napis na nji: »Prašičkovo meso«.

Oh, kako je naju povlekel! Štiri steklenice kranjskega brinovca sva mu pa le morala dati, če sva hotela ali ne; saj sva dobro skusila, kako močan je bil Marko Kovač in naju ni prav nič mikalo po nadaljnjih batinah. Mož beseda sva morala ostati.

Vidite, da se v primorskih mestih veliko več doživi kakor drugod; treba je le oči odpreti.

Razno

* **Zamenjana otroka.** V Budimpešti je bila sprejeta pred kakimi 30 leti mlada dovilka v bogato hišo k nekemu mlademu uradniku. Gospodinja je imela fantička, ki je bil za las podoben otroku dovilke, ki je ž njo vred živel pri tej gospodi; samo oblačilce in oprava ter zibelka, vse je bilo pri sinčku dovilke bolj priprosto in revno. — Nekega dne šine dovilki, ki je bila zapeljana in potem, ko je postala mati, zapuščena od nekega brezvestneža, čudna misel v glavo. Domnevala si je, da bo njen sin, ko odrase, le ubogi delavec - trpin, kakor je bila tudi ona iz delavskega stanu. Zato ga naglo sleče ter ga obleče v oblačilce, katero je imel otrok njene bogate gospodnje, ga položi tudi v njegovo krasno zibelko in ga z vsem tako opremi, da je izgledal kakor pravi gospejin sin. Sinčka uradnika - gospodarja pa obleče v oblačilca svojega lastnega otroka in ga postavi na njegovo mesto. Nihče v hiši ni zapazil tega, kajti otrok je pač otrok. Celih 30 let je trajala ta zmota in šele na smrtni postelji je bivša dovilka izdala presenečeni materi to zameno ter izpovedala, da je njen pravi sin navaden delavec, medtem ko je postal sin nekdanje zapeljane uboge deklice, kakršna je bila ona, imovit in ugleden gospod, kar je tudi neovrgljivo dokazala. — Ker je postal zgoraj navedeni mladi uradnik sedaj bogat bankir v Budimpešti, si vsakdo lahko predstavlja njegovo razočaranje. O podrobnostih pa viri molče.

* **Narkotične kroglice.** V ameriški vojski poskušajo zdaj streljanje z narkotičnimi kroglicami. Te kroglice imajo namen, olajšati zadetim vojakom bolečine, ne da bi se pri tem zmanjšal učinek strela. V gube jeklenega plašča se da nekaj morfijskega. Vsled teh krogel nastale rane se nič ne

razločujejo od drugih ran in tudi učinek morfijskega nima nobenih posledic za zdravje. Vojak, ki je zadet od take kroglice in je morda le lahko ranjen, se ta dan ne more več bojevati, leči mora na tla in zaspi. Vojak, ki je težko ranjen, ne čuti hudih bolečin in predno pride v bolnišnico, postane neobčutljiv. Oni pa, ki so smrtno ranjeni, umro brez bolečin, kakor bi zaspali. S temi kroglicami torej hočejo grozote modernih bitk zmanjšati in olajšati ranjencem bolečine, ker vpliva morfijskega na zadete, da morajo takoj zaspali.

* **Hiša s 100 nadstropji** se zida v New Yorku v severni Ameriki, pod nadzorstvom inženirja Jurja Mortimer. Hiša bo skoro 400 metrov visoka in bo stala čez 30 milijonov dolarjev. Zidala se bo tri leta. Potrebovalo se bo 24 milijonov opek, 135 tisoč sodov cementa in 40 tisoč tonelat jekla. Ta kolosalna stavba bo imela 6000 oken in 9000 vrat ter 68 tisoč električnih žarnic in 90 dvigal. Električne žice bodo dolge 600 tisoč metrov. Vse to in poleg tega še ventilacija bode potrebovalo moči, da pride v tir, od 6300 konj. — Ta stavba bo res nekaj posebnega.

* **Mati 30. otrok.** Romunskemu ministru se je naznanilo, da ima žena voznika Sciouriu di Campulung 30 otrok, katere je imela v teku 32 let. Njen mož — srečen oče teh otrok — je star 54 let, a žena pa 49 let. Ministrstvo v Bukarešti je vprašalo dotično županstvo o podrobnostih te nenavadne rodovitnosti, da se prepriča, koliko teh otrok je živih, koliko je dvojčkov, koliko dečkov in koliko deklic.

* **Angelčke je delala.** Iz Mannheima poročajo: Policija je našla na nekem smetišču truplo novorojenega otroka ter dognala, da je bila njegova mati polirjeva žena Wühler, ki je dan pred tem umrla. V kleti, kjer je stanovala Wühler, so našli 11 otroških trupel. Wühlerjeva, na katero so se razne dame obračale v diskretnih zadevah, je bila že dalj časa na glasu, da spravlja novorojenca na oni svet. Njen soprog je izpovedal, da o tem ničesar ne ve.

* **Nekemu turškemu uradniku** se je naznanilo, da je radi nemarnosti odstavljen. »Vsled tega lahko mnogo ljudi izgubi življenje«, izrazil se je uradnik, ko je dobil naznanilo. Na to žuganje je bil takoj prijet in peljali so ga pred sodnika, ki je zahteval pojasnila. »No, pred petnajstimi leti sem bil zdravnik,« pravi obtoženec, »in sedaj ko sem odstavljen od službe, se bom moral zopet lotiti tega posla in potem —«. »Razumem,« ga prekine sodnik, »kot uradnik bodeš bolj neškodljiv.« In res je izposloval, da je bil nevarni mož zopet nastavljen kot uradnik.

* **Z žico zašili žilo.** Jako čudovito operacijo so izvršili v okrajni bolnišnici v Los Angelesu nad Rihard Wheatonom, nekdanjim angleškim vojakom. Ko so ga zdravniki preiskali, so našli, da ima glav-

no žilo, aorto, ki drži od srea, na enem kraju tako tenko, da se je bilo bati, da mu žila počni. Glavni zdravnik dr. D. C. Barber je nato z 20 čevlji dolgo srebrno žico zvezal veliko žilo in bolnik se sedaj dobro počuti.

* * *

Strašno nesrečen. Županu je žena ušla. — O Bog, ubogi mož, kako se mi smili! — Zdaj se je že malo pomiril, toda prve dni je bil kar neumen — od veselja.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Tržne cene v Ljubljani

	Cena			
	od		do	
	K	h	K	h
1 kg govejega mesa I. vrste . . .	1	80	2	—
1 " " " II. " . . .	1	60	1	80
1 " " " III. " . . .	1	50	1	70
1 " telečjega mesa . . .	1	80	2	—
1 " prašičjega mesa (svežega) . . .	2	—	2	20
1 " " (prekajenega) . . .	2	20	2	40
1 " koštrunovega mesa . . .	1	40	1	50
Prašiči na klavnici . . .	1	10	1	30
1 " kozličevega mesa . . .	0	—	0	—
1 kg masla . . .	2	60	2	80
1 " masla surovega . . .	2	60	2	80
1 " masti prašičje . . .	2	—	2	10
1 " slanine (špeha) sveže . . .	1	80	1	90
1 " slanine prekajene . . .	1	90	2	—
1 " sala . . .	1	80	1	92
1 " surov. margarinkega masla . . .	—	—	0	—
1 " kuhan. margarinkega masla . . .	2	—	2	20
1 jajce . . .	—	05	—	6
1 l mleka . . .	—	20	—	22
1 " " posnetega . . .	—	08	—	10
1 " smetane sladke . . .	—	—	—	—
1 " " kisle . . .	—	90	1	00
1 kg medu . . .	1	40	1	60
1 " čajnega surovega masla . . .	3	20	3	80
1 piščanec . . .	1	20	1	70
1 golob . . .	—	40	—	50
1 raca . . .	1	60	2	30
1 gos . . .	7	—	8	—
1 kapun . . .	0	—	0	—
1 puran . . .	0	—	—	—
100 kg pšenične moke št 0 . . .	35	40	—	—
100 " " " " 1 . . .	35	00	—	—
100 " " " " 2 . . .	34	20	—	—
100 " " " " 3 . . .	33	50	—	—
100 " " " " 4 . . .	32	50	—	—
100 " " " " 5 . . .	31	60	—	—
100 " " " " 6 . . .	30	80	—	—
100 " " " " 7 . . .	28	30	—	—
100 " " " " 8 . . .	17	50	—	—
100 " koruzne moke . . .	26	—	—	—
100 " ajdove moke . . . I. . .	48	—	—	—
100 " ajdove moke . . . II. . .	46	—	—	—
100 " ržene moke . . .	—	—	—	—
1 l fižola . . .	—	30	—	32
1 " graha . . .	—	36	—	40
1 " leče . . .	—	40	—	44
1 " kaše . . .	—	28	—	30
1 " ričeta . . .	—	24	—	26
100 kg pšenice . . .	23	—	24	00
100 " rži . . .	21	00	22	—
100 " ječmena . . .	20	—	21	—
100 " ovsu . . .	22	00	24	—
100 " ajde . . .	22	50	23	50
100 " prosa belega . . .	—	—	—	—
100 " " navadnega . . .	19	—	20	—
100 " koruze . . .	19	—	—	—
100 " činkvantina . . .	23	—	00	—
100 " krompirja . . .	6	00	8	—

Lesni trg.
Cena trdemu lesu 9-50 do 12 K.
Cena mehkeemu lesu 8-— do 9-— K.

Trg za seno slamo, in stello.
Na trgu je bilo

voz sena	7	50	8	—
" slame	5	—	6	—
" stelje	3	—	4	—
" detelja	8	—	8	50

Listnica uredništva.

G. dopisniku Št. Peter pri Novem mestu. Hvala lepa! Zelo nam ustrežete, če večkrat sodelujete pri listu in če mogoče pridobivate naročnike. — V Planino pri Vipavi: Notice o veselici nismo mogli priobčiti, ker nam je prepozno došla za prejšnjo številko. — Vače. Le večkrat se oglašite, saj radi priobčujemo dopise iz vašega kraja. — Gosp. dopisnik z Daljnega Vrta. Zdaj pa res ne vemo, pri čem da smo. Dobili smo namreč iz vašega kraja dopis z ravno istim podpisom, pa glede vaših dopisih omenjenih oseb, ravno nasprotno kar vi trdite. Vi pravite, da so te osebe farovski kimovci, vaš soimenik pa piše, da so to sami naprednjaki. Kdo ima zdaj prav? Na pisavo samo se ne moremo veliko zanašati, ker tudi vi sami priznate, da večkrat različno pišete. Tudi smo se informirali glede imen, ki ste nam jih zapuili v vašem pismu. Ne samo v vaši vasi, sploh v celem okraju, niti v župnijski matici ne poznajo takih imen. Da smo vendar enkrat na jasnem, zaupajte nam res prava imena dotičnih oseb in povejte nam, ali se v naši vasi nahajata res dve imeni z vašim podpisom. Pri našem upravništvu ne poznajo takega naročnika z vašim imenom. Zdaj sami vidite, kako težko je za nas se odločiti na to ali ono stran. Torej prosimo!

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto, dne 26. aprila 1913.

Dunaj: 45, 49, 56, 38, 64.

Dvignjene v sredo, dne 30. aprila 1913.

Brno: 2, 65, 17, 89, 68.

Gradec: 44, 75, 40, 24, 23.

Aškerčevo poslednje delo:

Atila v Emoni.

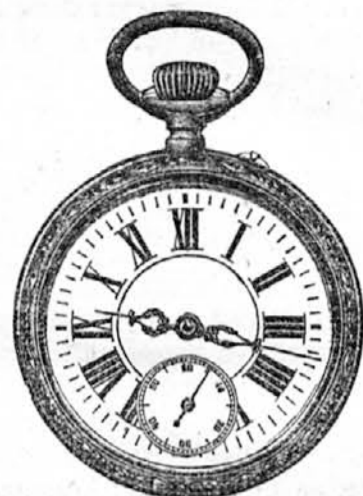
Cena broširane knjige 140 K,
vezane 240 K; po pošti 20 v več

Naroča se v

Narodni knjigarni v Ljubljani.

Razširjajte „Slovenski Dom“.

! Za birmo!

Najboljši nakup solidnih švicarskih
ur, zlatnine in srebrnine;

uhani, Union ure 'prstani

F. Čuden

Ljubljana, Prešernova ulica št. 1.

Lastna tovarna ur v Švici.

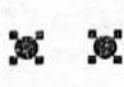
Glavni cenik z žepnim koledarjem
se pošilja zastonj.

Priporočamo našim

Kolinsko cikorijo

gospodinjam

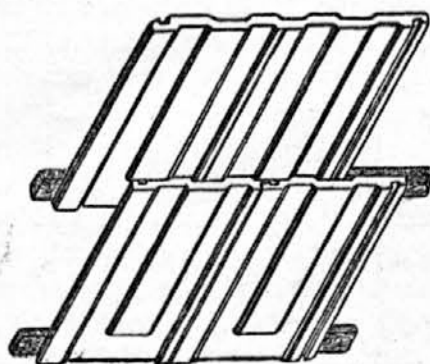

iz EDIJE slovenske tovarne v Ljubljani.

Parna tovarna opeke

v Brdu

p. Vič, tvrdke I. Knez v Ljubljani

priporoča svoje izdelke
:: strojne zidne in ::
vsakovrstne zarezne strešne opeke,
zajamčeno dobre in trpežne kakovosti
po nižani ceni.

Vzorke pošilja brezplačno.
::: Sprejema zastopnike. :::